

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 14 lutego 2023 r.

PS-VI.431.1.2.2023.LK

**Szanowna Pani
Marta Ziótek
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Szczytnie
ul. Marii Konopnickiej 70
12-100 Szczytno**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko–Mazurskiego nr FK-IV.0030.154.2023 z dnia 4 stycznia 2023 r., zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko–Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Lilla Kondrusik – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Monika Martwich – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie. Czynności kontrolne rozpoczęto 16 stycznia 2023 r. i zakończono 20 stycznia 2023 r. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto sposób zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022, poz. 447 ze zm.), zwanej dalej ustawą wrispz,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1359 ze zm.), zwanej dalej Kodeksem,
- ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2095 ze zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1960), zwanego dalej Rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. PCPR /Centrum/ Jednostka – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie,
2. Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, panią Martę Ziótek,
3. poprzedni Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie panią Elżbietę Drozdowicz, pełniącego tę funkcję do 26 sierpnia 2022 r.,
4. Zespół – co oznacza: zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 76 ust. 2 ustawy wrispz, funkcjonujący w Jednostce pod nazwą Zespół ds. rodzinnej pieczy

zastępczej oraz podejmowania innych czynności niezbędnych do organizacji rodzinnej pieczy zastępczej,

5. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie,
6. Statut – co oznacza: Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie,
7. Program – co oznacza: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023, o którym mowa w art. 180 pkt 1 ustawy wripsz,
8. Organizator – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, wyznaczone przez Starostę Szczywieńskiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 76 ust. 1 i art. 241 ust. 2 ustawy wripsz,
9. Rejestr – co oznacza: rejestr, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wripsz,
10. koordynator – co oznacza: koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w ustawie wripsz, zatrudnionych w Centrum,
11. RDD – rodzinny dom dziecka w rozumieniu art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy wripsz,
12. Placówki – co oznacza: placówki opiekuńczo-wychowawcze w rozumieniu art. 93 ust. 4 ustawy wripsz, funkcjonujące na terenie Powiatu,
13. Starosta – co oznacza: Starostę Szczywieńskiego,
14. Powiat – co oznacza: Powiat Szczywieński.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2021 r. do dnia jej zakończenia, fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Centrum. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Marty Ziółek – Dyrektora PCPR oraz pani Justyny Maroszek – kierownika Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej w PCPR. Kontroli dokonano w oparciu o analizę dokumentacji merytorycznej prowadzonej w Jednostce, informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez Dyrektora, a także dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników Zespołu.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej Jednostki

Kontrolowana Jednostka, wyznaczona przez Starostę na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie **/akta kontroli str. 1/**, w okresie objętym kontrolą działała na podstawie:

- Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, przyjętego Uchwałą Nr VIII/73/2011 Rady Powiatu w Szczytnie z dnia 30 września 2011 r. **/akta kontroli str. 2-4/**, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr XV/137/2012 Rady Powiatu w Szczytnie z dnia 5 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany statutu PCPR w Szczytnie **/akta kontroli str. 5/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, przyjętego Uchwałą Nr 54/XVII/2019 Zarządu Powiatu w Szczytnie z dnia 13 sierpnia 2019 r. **/akta kontroli str. 6-29/**.

Ze Statutu wynika, że PCPR realizuje zadania Powiatu wynikające między innymi z ustawy wripsz. Regulamin określa natomiast cele i zadania Centrum, jego strukturę i zasady funkcjonowania oraz zadania członków Zespołu. Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści ww. dokumentów

Zarządzeniem Nr 11/2011 Dyrektora PCPR z dnia 30 grudnia 2011 r. powołany został Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz podejmowania innych czynności niezbędnych do organizacji rodzinnej pieczy zastępczej, ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Nr 14/2016 z dnia 14 lipca 2016 r. **/akta kontroli str. 30-32 i 33/**.

2. Zasoby kadrowe i kwalifikacje pracowników kontrolowanej jednostki, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej

Kontrolowaną Jednostką od 29 sierpnia 2022 r. kieruje pani Marta Ziótek – Dyrektor PCPR, natomiast do 26 sierpnia 2022 r. Centrum kierowała poprzednia Dyrektor – pani Elżbieta Drozdowicz **/akta kontroli str. 34/**.

Podczas kontroli ustalono, że Dyrektor spełnia wymogi kwalifikacyjne określone dla tego stanowiska. Ponadto z analizy przedłożonej kontrolującym dokumentacji kadrowej wynika, że w skład Zespołu wchodził **/akta kontroli str. 35-46/**:

- 1) kierownik Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- 2) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej – 5 osób, w wymiarze 5 etatów,
- 3) starszy pracownik socjalny – 2 osoby, w wymiarze 2 etatów,
- 4) pedagog – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- 5) psycholog – 2 osoby, w tym 1 w wymiarze 1 etatu, 1 zatrudniona w oparciu o umowę zlecenie,
- 6) terapeuta – 1 osoba zatrudniona w oparciu o umowę zlecenie.

Ustalono, że wszystkie osoby zatrudnione w Centrum na stanowisku koordynatorów, posiadały kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku, zgodnie z wymogami określonymi w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy wrispz. Akta osobowe tych pracowników zawierały także oświadczenia, potwierdzające spełnianie przez nich warunków określonych w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy wrispz, dotyczące:

- niepozbawienia/nieograniczenia władzy rodzicielskiej,
- nieskazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe),
- wypełniania obowiązku alimentacyjnego, w przypadku gdy taki wynikał z tytułu egzekucyjnego.

Ustalono, że praca koordynatorów, zgodnie z art. 79 ust. 3 ustawy wrispz, nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, nie prowadzili oni także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Powiat, czego nie dopuszcza art. 79 ust. 4 ustawy wrispz. Jak poświadczyła Dyrektor Jednostki, przeciwko koordynatorom zatrudnionym w PCPR nie toczyło się postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, o którym mowa w art. 78 ust. 2 ustawy wrispz **/akta kontroli str. 47/**.

Stwierdzono ponadto, że zadania realizowane przez koordynatorów zgodne były z zadaniami dookreślonymi w ustawie wrispz, a zawarte zostały w zakresach czynności poszczególnych pracowników.

Pozostali pracownicy wchodzący w skład Zespołu, spełniali wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla tych stanowisk, określone w Rozporządzeniu.

3. Opracowanie 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy wrispz, Jednostka opracowała *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Szczyceńskim na lata 2021-2023*, przyjęty Uchwałą Nr XXVI/185/2021 Rady Powiatu w Szczytnie z dnia 24 czerwca 2021 r. **/akta kontroli str. 48-87/**, który jest kontynuacją

„Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Szczycieńskim na lata 2018-2020”, przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/247/2018 Rady Powiatu w Szczycinie z dnia 27 czerwca 2018 r. **/akta kontroli str. 88-127/**. Z założenia Program utworzony został na lata 2021–2023, zatem na cały kalendarzowy rok 2021 do końca roku 2023. W opinii tut. Wydziału tak późne podjęcie Uchwały w sprawie jego utworzenia sprawia, że wdrożenie działań założonych przez Powiat na cały 2021 r. możliwe było dopiero z końcem II kwartału tego roku, natomiast ich zakończenie winno przypadać na koniec 2023 r. Ustawodawca nie definiuje pojęcia „trzyletni program”, możliwe jest więc jego opracowanie z zachowaniem ciągłości dat jego obowiązywania (np. od czerwca 2021 do czerwca 2024 r.), jednakże winno to być w Programie precyzyjnie ujęte. Trzyletni okres wskazany w taki sposób, jak zostało to oznaczone przez PCPR oznacza, że zadania do realizacji winny być przyjęte wraz z początkiem 2021 r. i kończyć się wraz z końcem 2023 r.

Jako cel główny Programu założono „Wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Szczycieńskim” **/akta kontroli str. 79/**, a jako cele szczegółowe wskazano:

- promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej i nabór kandydatów na rodziców zastępczych,
- rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej,
- świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego standardu, podnoszenie jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- wspieranie wychowanków pieczy zastępczej,
- umożliwienie powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do środowiska lub znalezienie rodziny adopcyjnej.

W dokumencie tym określono również działania służące realizacji ww. celów, terminy i osoby odpowiedzialne za ich realizację oraz źródła finansowania. W Programie zaplanowano działania zmierzające od realizacji wyznaczonych celów, między innymi:

- promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- prowadzenie naboru kandydatów na rodziny zastępcze,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze,
- tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej,
- utworzenie rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej oraz pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego,
- prowadzenie grup wsparcia,
- pozyskiwanie kandydatów na rodziny pomocowe,
- szkolenie rodzin zastępczych i kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- udzielanie rodzinom zastępczym specjalistycznego poradnictwa,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu, **/akta kontroli str. 81-84/**.

Analiza Programu wykazała, iż określono w nim limit rodzin zastępczych zawodowych wskazując, iż „począwszy do 2021 roku należy utworzyć corocznie 2 rodziny zastępcze zawodowe” **/akta kontroli str. 87/**.

Z informacji przedłożonej przez Dyrektora stanowiącej **akta kontroli str. 128-129** wynika, że idea rodzicielstwa zastępczego promowana jest:

- poprzez organizowanie uroczystości takich jak: obchody dnia rodzicielstwa zastępczego, wspólne kolędowanie rodzin zastępczych z mieszkańcami Powiatu, zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży z seniorami z „Klubu Seniora”,
- podczas spotkań z przedstawicielami instytucji współpracującymi z Centrum poprzez przekazywanie ulotek informacyjnych o rodzicielstwie zastępczym,
- realizację projektu „Silne więzi” w partnerstwie z Fundacją Animacja Rozwoju i Aktywności w Olsztynie, mającego na celu zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym również dla rodzin zastępczych,
- stwarzanie już funkcjonującym rodzinom zastępczym możliwości od podnoszenia ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie dla nich szkoleń, czy wsparcie specjalistyczne oraz finansowe.

Pomimo podejmowanych działań mających na celu promocję rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, w okresie objętym kontrolą nie zawiązano żadnej nowej zawodowej rodziny zastępczej na terenie Powiatu. Ustalono zatem, że w 2021 r. i 2022 r. Powiat nie wyczerpał limitu pozyskania nowych rodzin zastępczych zawodowych, założonych w Programie.

W myśl art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy w sprawie Organizator przedstawił Staroście i Radzie Powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy **/akta kontroli str. 130-182/** oraz „Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w roku 2021” **/akta kontroli str. 183-194/**.

4. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie

a) rodzinna piecza zastępcza

W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu funkcjonowało 101 form rodzinnej pieczy zastępczej, w których przebywało 223 dzieci, w tym:

- 51 rodzin spokrewnionych w których przebywało łącznie 74 dzieci,
- 36 rodzin niezawodowych w których przebywało łącznie 53 dzieci,
- 11 rodzin zawodowych, w których przebywało łącznie 59 dzieci,
- 1 rodzina zawodowa specjalistyczna, w której przebywało łącznie 6 dzieci,
- 2 rodzinne domy dziecka, w których przebywało łącznie 31 dzieci.

Na terenie Powiatu w badanym okresie nie było zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

Z pisemnej informacji przekazanej kontrolującym, stanowiącej **akta kontroli str. 201-202** wynika, że w okresie podlegającym kontroli na terenie Powiatu zawiązało się 30 nowych rodzin zastępczych, w tym 20 spokrewnionych, 10 niezawodowych. Rozwiązało się natomiast 6 spokrewnionych rodzin zastępczych i 15 niezawodowych rodzin zastępczych.

W badanym okresie 2 zawodowe rodziny zastępcze przekształciły się w:

- 1 w rodzinę zastępczą specjalistyczną,
- 1 w rodzinny dom dziecka.

W dacie kontroli w Powiecie funkcjonowało 79 form rodzinnej pieczy zastępczej, z czego 56 z nich objęto wsparciem koordynatorów, natomiast pozostałe objęto wsparciem Organizatora **/akta kontroli str. 203-210/**.

W Centrum, zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wrispz, prowadzono rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Przedstawiony kontrolującym Rejestr prowadzony był w formie tabelarycznej i zawierał wszystkie elementy, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy wrispz, a w myśl art. 46 ust. 4 dane z Rejestru przekazywane były do właściwego sądu **/akta kontroli str. 246/**.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Organizator skierował kandydatów na rodziny zastępcze na 2 szkolenia prowadzone przez Stowarzyszenie Nowy Dom – Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny prowadzone na podstawie programu szkoleniowego „Nowy Dom” zatwierdzonego w myśl art. 44 ust. 2 i 4 ustawy wrispz decyzją Ministra Rodziny i Polityki Społecznej Nr 09/2019/RZ z dnia 30 stycznia 2019 r.

W badanym okresie 6 osób (w tym 2 małżeństwa i 2 osoby niepozostająca w związku małżeńskim), po otrzymaniu od Organizatora wstępnej akceptacji dokonanej na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy wrispz, zostały zakwalifikowane do odbycia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej bądź rodzinnego domu dziecka, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy wrispz i ukończyły je **/akta kontroli str. 195-197/** uzyskując świadectwa jego ukończenia **/akta kontroli str. 241/**. Organizator wydał zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia i spełnianie warunków, o których mowa w art. 42 ustawy wrispz dla wszystkich osób, które ukończyły szkolenia w badanym okresie **/akta kontroli str. 127/**, a o fakcie tym informował właściwy sąd **/akta kontroli str. 245/**.

Z informacji Dyrektora stanowiącej **akta kontroli str. 198** wynika, że „w ramach szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze w grudniu 2022 r. rozpoczęto szkolenie prowadzone przez Stowarzyszenie Nowy Dom – Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, które ukończone zastało 15 stycznia 2023 r. Przeszkolono trzy osoby (...). Osoby te oczekują na otrzymanie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia. Na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych wszystkie rodziny odbyły szkolenia. Nie ma rodzin oczekujących na szkolenie”.

Stwierdzono, że nie było przypadków rozwiązania rodziny zastępczej na wniosek Starosty, nie było też przypadku odmowy podpisania umowy z rodziną zastępczą niezawodową na pełnienie funkcji rodziny zawodowej **/akta kontroli str. 199/**. Nie było również przypadków łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, a także łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej z funkcją rodziny zastępczej niezawodowej.

b) instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Powiatu funkcjonuje 5 niżej wymienionych Placówek typu socjalizacyjnego:

- Dom Dziecka w Szczytnie,
- Dom Dziecka Nr 2 w Szczytnie,
- Dom dla Dzieci Nr 1 w Pasymiu,
- Dom dla Dzieci Nr 2 w Pasymiu,
- Dom dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu,

które dysponują łącznie 68 miejscami. Na dzień rozpoczęcia kontroli w Placówkach tych przebywało łącznie 61 wychowanków **/akta kontroli str. 200/**. W okresie podlegającym kontroli umieszczono w nich, na mocy postanowień sądu, łącznie 30 dzieci (w tym 1 dziecko dla którego zostało wydane

postanowienie sądu kierujące do Placówki, a Organizator kompletował niezbędną dokumentację w celu faktycznego umieszczenia go we wskazanej Placówce) **/akta kontroli str. 211-214/**.

W badanym okresie w Placówce umieszczono 1 dziecko ponad statutową liczbę miejsc za zgodą wojewody, w myśl art. 95 ust. 3a ustawy wrispz. Nie było przypadków umieszczenia wychowanków bez konieczności pozyskania zgody wojewody, co dopuszcza przepis art. 15zzzzzj ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Z informacji przedstawionej kontrolującym, stanowiącej **akta kontroli str. 200** wynika, że w dacie kontroli w Placówkach przebywało łącznie 2 dzieci poniżej 10 roku życia, które zostały w nich umieszczone wspólnie ze starszym rodzeństwem, co dopuszcza art. 95 ust. 2 ustawy wrispz.

5. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej

Ustalono, że dzieci pochodzące z terenu Powiatu umieszczano zarówno w pieczy zastępczej rodzinnej jak i instytucjonalnej. Co do zasady Organizator zapewniał dzieciom pieczę zastępczą na terenie własnego Powiatu. Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą 3 dzieci umieszczono w Placówce poza Powiatem z uwagi na brak wolnych miejsc w Placówkach na terenie Powiatu „w liczbie pozwalającej umieścić całe rodzeństwo razem” **/akta kontroli str. 211/**.

W celu ustalenia, czy Organizator we właściwy sposób realizował zapis wynikający z art. 180 pkt 2 ustawy wrispz, analizie poddano teczki rodzin funkcjonujących na terenie Powiatu:

- 3 rodzin zawodowych, w tym 1 rodziny specjalistycznej,
- 2 rodzinnych domów dziecka,
- 5 rodzin zastępczych niezawodowych,

oraz teczki dzieci pochodzących z terenu Powiatu, umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą:

- 5 dzieci umieszczonych w Placówkach,
- 10 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

a) realizacja postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej

W okresie podlegającym kontroli do Organizatora wpłynęły:

- 23 postanowienia sądów, dotyczące umieszczenia 33 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 211-214/**,
- 49 postanowień sądów, dotyczące umieszczenia 88 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 215-220/**.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadku niezrealizowania z przyczyn leżących po stronie Organizatora, postanowień wydanych przez sądy. Wszystkim dzieciom zapewniono pieczę bez zbędnej zawłoki. Ustalono, iż na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych nie zostało zrealizowane 1 postanowienie sądu dotyczące umieszczenia 1 dziecka w Placówce z uwagi na fakt, iż wpłynęło ono do PCPR 12 stycznia 2023 r. i „gromadzona jest pełna dokumentacja niezbędna do przekazania do placówki opiekuńczo-wychowawczej” **/akta kontroli str. 223/**.

b) kierowanie dzieci do pieczy zastępczej

Ustalono, że w badanych przypadkach dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej zgodnie z wydanymi przez sąd postanowieniami. W badanym okresie za zgodą wojewody w myśl art. 95 ust.

3a ustawy wrispsz umieszczono w Placówce 1 dziecko ponad statutowa liczbę miejsc. Nie było przypadków umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej z rodzicami, co dopuszcza art. 35 ust. 2 ustawy wrispsz, czy doprowadzeń dziecka do pieczy przez Policję lub Straż Graniczną, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy wrispsz, a także umieszczania w myśl art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy wrispsz, czyli na podstawie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1245).

W badanym okresie Organizator zapewnił dzieciom z terenu Powiatu pieczę zastępczą w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy w następujący sposób **/akta kontroli str. 211-214 i 215-220/**:

- 31 dzieciom zapewniono pieczę w 20 rodzinach spokrewnionych,
- 17 dzieciom zapewniono pieczę w 10 rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 17 dzieciom zapewniono pieczę w 11 rodzinach zastępczych zawodowych,
- 3 dzieciom zapewniono pieczę w 1 rodzinie zawodowej specjalistycznej,
- 20 dzieciom zapewniono pieczę w 2 rodzinnych domach dziecka,
- 30 dzieciom zapewniono pieczę w Placówkach na terenie Powiatu,
- 3 dzieciom zapewniono pieczę w Placówce na terenie innego powiatu.

Z pisemnej informacji Dyrektora staniającej **akta kontroli str. 221-222** wynika, że w okresie objętym kontrolą umieszczono na terenie Powiatu dzieci pochodzące z innych powiatów:

- 13 dzieci w Placówkach z uwagi na fakt, iż posiadano wolne miejsca „*co spowodowane było brakiem wydanych w tym czasie postanowień Sądu Rejonowego w Szczytnie w zakresie umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej dzieci pochodzących z terenu Powiatu Szczygieńskiego*”,
- 4 dzieci w rodzinach spokrewnionych,
- 2 dzieci (rodzeństwo) w zawodowej rodzinie zastępczej,
- 2 dzieci (rodzeństwo) w rodzinnym domu dziecka,

Na podstawie analizy dokumentacji i przedłożonych informacji stwierdzono, że co do zasady starano się zapewnić rodzeństwom pieczę w tej samej formie pieczy zastępczej. Z pisemnych wyjaśnień Dyrektora, stanowiących **akta kontroli str. 224-225** wynika, że przypadki rozdzielania rodzeństw wynikały z uzasadnionych powodów takich jak:

- decyzje sądu powodowane sytuacją zdrowotną lub wolą dzieci,
- duży stopień demoralizacji jednego z rodzeństwa,
- brak zgody rodzin zastępczych lub miejsc w Placówkach na przyjęcie licznego rodzeństwa.

W ocenie organu kontroli można uznać, że powody rozdzielania rodzeństw były uzasadnione, niemniej ramach bieżącego instruktażu kontrolujący omówili z Dyrektorem kwestie związane z umożliwieniem rodzeństwom stałego wzajemnego kontaktu.

Zgodnie z art. 36 ustawy wrispsz umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka. Ustalono, że w przypadku umieszczenia dzieci w rodzinach zawodowych i rodzinnych domach dziecka, w teczkach rodzin znajdowały się stosowne zgody złożone w formie oświadczenia **/akta kontroli str. 226/**. Natomiast w przypadku pozostałych rodzin zastępczych, ustanowionych przez sąd na mocy postanowienia, Centrum po rozpoczęciu współpracy z rodzinami nie pozyskiwało od nich pisemnej zgody na przyjęcie dziecka, gdyż rodziny te same wnioskowały do sądu o ustanowienie ich rodziną zastępczą, tym samym wyrażając swoją wolę podjęcia się tej funkcji.

Ustanowione postanowieniem sądu rodziny zastępcze, zgłaszały się do PCPR i składały oświadczenie, od kiedy faktycznie dziecko przebywa w ich rodzinie zastępczej. Zatem można uznać, że rodziny wyrażały swoją wolę przyjęcia dziecka pod opiekę w sądzie, w toku toczącego się postępowania, a złożone w PCPR oświadczenie stanowiło swoiste potwierdzenie tej woli.

Zgodnie z art. 53 ust.1 ustawy wrispz w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Zapisy art. 53 ust. 2 ustawy wrispz wskazują, że w przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Natomiast zgodnie art. 60 ust. 1 ustawy wrispz w rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w RDD można umieścić większą liczbę dzieci, co dopuszcza art. 61 ust. 2 ustawy wrispz. Ustalono, że we wszystkich takich badanych przypadkach w dokumentacji rodzin znajdowały się stosowne zgody oraz opinie koordynatorów **/akta kontroli str. 227 i 228-229/**.

Na podstawie analizy wytypowanej do badania dokumentacji rodzin zastępczych stwierdzono, że dzieciom zapewniano pieczę zastępczą w rodzinach spełniających warunki, o których mowa w art. 42 ustawy wrispz, a w przypadku rodzin niezawodowych i zawodowych także dodatkowo w art. 43 i 44 ustawy wrispz. W badanych przypadkach spełnianie ww. warunków przez rodziny było sprawdzane przez Organizatora na etapie weryfikowania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 230-232/** bądź, o ile sąd nie zwrócił się z prośbą o dokonanie takiej weryfikacji, po nawiązaniu współpracy z rodziną. Wtedy to pracownik Centrum, podczas spotkania z rodziną przeprowadzając z nią rozmowę, sporządzał z niej notatkę, w której treści dodatkowo wskazywał na spełnianie przesłanek wynikających z art. 42 ust. 1 pkt 2-4 ustawy wrispz. Sporządzoną notatkę podpisywali członkowie rodziny, których ona dotyczyła.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy wrispz, osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zobowiązane są do przedstawiania staroście co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa. Ustalono, że we wszystkich poddanych analizie teczках rodzin znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologa, o których mowa powyżej.

W badanym okresie w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczono 17 dzieci z terenu Powiatu. Organizator prowadził *rejestr skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych* zawierający:

- imię i nazwisko dziecka,
- nazwę Placówki,
- datę wydania skierowania,
- datę faktycznego umieszczenia,
- nr skierowania.

Dzieci umieszczano w instytucjonalnej pieczy zastępczej na podstawie postanowienia sądu oraz wydanego przez PCPR skierowania **/przykład str. 233-234 i 236-237/**, zawierającego:

- miejsce i datę wystawienia skierowania,
- znak sprawy,
- podstawę prawną wydanego skierowania,
- dane kierowanego dziecka, datę, z którą dziecko zostało skierowane do placówki (ze wskazaniem nazwy placówki, jej adresu oraz typu),
- uzasadnienie,
- pouczenie,
- dane osób otrzymujących skierowanie.

W badanych przypadkach dzieci zostały umieszczone w Placówkach zgodnie z postanowieniami sądu i wydanymi skierowaniami.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz.1720) dziecko kieruje się do placówki opiekuńczo-wychowawczej po zasięgnięciu opinii dyrektora tej placówki. Ustalono, że w teczkach dzieci skierowanych do Placówek znajdowały się informacje o kontakcie pracowników Centrum z dyrektorami Placówek w kwestii omówienia sytuacji kierowanych dzieci oraz informacja, o uzyskaniu zgody dyrektora Placówek na umieszczenie dzieci **/akta kontroli str. 235/**.

Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli **/akta kontroli str. 200/** w Placówkach przebywało łącznie 31 wychowanków, w tym w:

- Domu Dziecka w Szczytnie – 12 wychowanków,
- Domu Dziecka Nr 2 w Szczytnie – 10 wychowanków,
- Domu dla Dzieci Nr 1 w Pasymiu – 14 wychowanków,
- Domu dla Dzieci Nr 2 w Pasymiu – 14 wychowanków,
- Domu dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu – 11 wychowanków.

zatem w żadnej z Placówek nie przekroczono standardu w zakresie liczby miejsc. Na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych Powiat dysponował łącznie 7 wolnymi miejscami w 3 Placówkach.

c) rotacja dzieci w pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą 26 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i 8 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej powróciło pod opiekę rodzin biologicznych, 8 dzieci zostało przysposobionych. Usamodzieliło się natomiast 21 wychowanków przebywających w pieczy instytucjonalnej i 15 z pieczy rodzinnej. Z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej pieczy przeniesiono 11 dzieci (w tym 6 dzieci z terenu Powiatu i 5 dzieci z terenów innych powiatów), a z instytucjonalnej pieczy zastępczej do rodzinnej pieczy zastępczej przeniesiono 5 dzieci **/akta kontroli str. 238-240/**.

6. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować należy, że w okresie objętym kontrolą Powiat zapewniał dzieciom miejsca w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej bez zbędnej zwłoki. Niemniej jednak dochodziło do uzasadnionej potrzeby umieszczania dzieci w pieczy zastępczej na terenach innych powiatów, a także rozdzielania rodzeństw, co spowodowane było m.in. brakiem miejsc w pieczy zastępczej w Powiecie w liczbie umożliwiającej przyjęcie licznych rodzeństw do

jednej formy pieczy zastępczej. Biorąc pod uwagę istotę deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, okresowy brak wolnych miejsc w rodzinach zastępczych oraz Placówkach, zwłaszcza dla wieloosobowych rodzeństw (co wiązało się z ich rozdzielaniem oraz umieszczeniem dzieci na terenach innych powiatów), a także fakt, że w okresie poddanym kontroli nie nastąpił planowany w Programie rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, rekomenduje się zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na ich rozwój.

Dokumentacja prowadzona w Centrum była bardzo przejrzysta i czytelna. Wszystkie działania wynikające z przepisów prawa były rzetelnie dokumentowane.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) do wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2022 poz. 447 ze zm.).

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego

Urszula Jędrychowska

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Lilla Kondrusik – główny specjalista

Monika Martwich – główny specjalista